Δημοσιονομικά Όργανα, Προϋπολογισμός

Ανδρέας Τσουρουφλής

6.10.2026

Γενικές αρχές του δημοσιονομικού δικαίου

Γενικές αρχές δημοσιονομικού σχεδιασμού

- Σκοπός: Διέπουν τον δημοσιονομικό σχεδιασμό σε πολυετή ορίζοντα, σε συμμόρφωση με τους μεσοπρόθεσμους δημοσιονομικούς στόχους (άρθρο 34 επ. ΝΔΛ)
- Αρχές
  - Κανόνας δημοσιονομικής θέσης
  - Κανόνας καθαρών δαπανών
    - Ρήτρες διαφυγής

Γενικές αρχές του δημοσιονομικού δικαίου

Γενικές αρχές δημοσιονομικού σχεδιασμού

- **Κανόνας δημοσιονομικής θέσης (35 ΝΔΛ)**

  «Η δημοσιονομική θέση της Γενικής Κυβέρνησης (κατά ΕΣΟΛ) πρέπει να είναι ισοσκελισμένη ή πλεονασματική.»

  - ΕΣΟΛ: Ευρωπαϊκό Σύστημα Ολοκληρωμένων Οικονομικών Λογαριασμών (European System of Integrated Economic Accounts, ESA)
    - Έννοια: Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Ολοκληρωμένων Οικονομικών Λογαριασμών (ΕΣΟΛ) αποτελεί ένα συνεπές και λεπτομερειακό σύνολο λογαριασμών και πινάκων, οι οποίοι σκοπό έχουν να δώσουν μια συστηματική, συγκρίσιμη και όσο το δυνατόν πληρέστερη εικόνα της οικονομικής δραστηριότητας για κάθε κράτος μέλος των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.
    - Ισχύον: ESA 2010

Γενικές αρχές του δημοσιονομικού δικαίου

Γενικές αρχές δημοσιονομικού σχεδιασμού

- **Κανόνας καθαρών δαπανών (36 ΝΔΛ)**

  «Η ποσοστιαία μεταβολή των καθαρών δαπανών της Γενικής Κυβέρνησης δεν υπερβαίνει τα μέγιστα όρια που έχουν καθοριστεί στην εκάστοτε ισχύουσα σύσταση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με το άρθρο 17 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, περί έγκρισης του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού - διαρθρωτικού σχεδίου από το Συμβούλιο.»

- **Ρήτρες διαφυγής (36Α ΝΔΛ)**

  «Απόκλιση από τον κανόνα του άρθρου 36, περί καθαρών δαπανών, και από την περ. δ της παρ. 1 του άρθρου 34, περί της δημοσιονομικής θέσης του πρωτογενούς ισοζυγίου της Γενικής Κυβέρνησης, επιτρέπεται, υπό τον όρο ότι δεν τίθεται σε κίνδυνο η μεσοπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών»

Γενικές αρχές του δημοσιονομικού δικαίου

Γενικές αρχές δημοσιονομικού σχεδιασμού

- Σύσταση της Επιτροπής της 17.9.2026 (COM(2026) 495 final), που επιτρέπει στην Ελλάδα να αποκλίνει από τους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών οι οποίοι καθορίζονται από το Συμβούλιο δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263 (Ενεργοποίηση της εθνικής ρήτρας διαφυγής)
  - Επιτρέπει στην Ελλάδα να αποκλίνει για αντιμετωπίσει τις αυξήσεις των αμυντικών της δαπανών ενόψει του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και των στρατιωτικών επιχειρήσεων στον Περσικό Κόλπο

Θεσμικά όργανα

Φορείς με αρμοδιότητες επί των δημοσίων οικονομικών

- Άρθρο 17 ΝΔΛ (ενδεικτική απαρίθμηση)
  - Η Βουλή των Ελλήνων
  - Το Υπουργικό Συμβούλιο
  - Ο Υπουργός Οικονομικών
  - Το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους
  - Οι Υπουργοί και λοιποί επικεφαλής της Γενικής Κυβέρνησης
  - Ο Υπουργός Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας
  - Οι προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών των Υπουργείων
  - Οι προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης
  - Το Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α.
  - Το Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή
  - Το Ελληνικό Δημοσιονομικό Συμβούλιο
  - Ο Οργανισμός Διαχείρισης του Δημόσιου Χρέους
  - Το Ελεγκτικό Συνέδριο

Θεσμικά όργανα

Βουλή

- Συζητά και ψηφίζει
  - το Μ.Π.Δ.Σ. και την επικαιροποίησή του.
  - τον ετήσιο Κρατικό Προϋπολογισμό
  - τον συμπληρωματικό προϋπολογισμό, εφόσον απαιτείται
  - τον απολογισμό του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού, τον Ισολογισμό και τις λοιπές χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Κεντρικής Διοίκησης.
- Παρακολουθεί τη διαχείριση των οικονομικών του Δημοσίου
- Ψηφίζει το σχέδιο διορθωτικών ενεργειών

Θεσμικά όργανα

Υπουργικό Συμβούλιο

- Εγκριτικές αρμοδιότητες, π.χ.:
  - Μ.Π.Δ.Σ.
  - Ετήσιο και συμπληρωματικό Κρατικό Προϋπολογισμό
  - απολογισμό, ισολογισμό και λοιπές χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Κεντρικής Διοίκησης, κ.λπ.

Θεσμικά όργανα

Υπουργός Οικονομικών

- Άσκηση της γενικής διαχείρισης των οικονομικών της Κεντρικής Διοίκησης
- Γενικός συντονισμός και εποπτεία των οικονομικών των λοιπών φορέων του Δημόσιου Τομέα.

Θεσμικά όργανα

Γενικό Λογιστήριο του Κράτους

- Επικουρεί τον Υπουργό Οικονομικών στην εκτέλεση των καθηκόντων του, ιδίως:
  - Καταρτίζει το Μ.Π.Δ.Σ. αι την επεξηγηματική του έκθεση
  - Καταρτίζει τον ετήσιο Κρατικό Προϋπολογισμό και την εισηγητική του έκθεση
  - Καταρτίζει τον απολογισμό του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού, τον Ισολογισμό και τις λοιπές χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Κεντρικής Διοίκησης.
  - Διαχειρίζεται το λογιστικό σύστημα της Γενικής Κυβέρνησης
  - Παρακολουθεί το ύψος των εκκρεμών υποχρεώσεων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης
  - Διοικεί και διαχειρίζεται το κεντρικό σύστημα πληρωμών, καθώς και το κεντρικό σύστημα ταμειακής διαχείρισης του Ελληνικού Δημοσίου

Θεσμικά όργανα

Υπουργός Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας

- Έχει την ευθύνη για τη χάραξη της πολιτικής δημοσίων επενδύσεων
- Συντονίζει και εποπτεύει την εκτέλεση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.

Θεσμικά όργανα

Προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών Υπουργείων

- Υπεύθυνοι για τη διασφάλιση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης του Υπουργείου του και των εποπτευόμενων από αυτό φορέων, ανεξάρτητα αν αυτοί περιλαμβάνονται στο Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης
- Εποπτεύουν τις διαδικασίες που αφορούν στον προϋπολογισμό και την ορθή λογιστική αποτύπωση των δραστηριοτήτων του Υπουργείου και των εποπτευόμενων φορέων του.

Θεσμικά όργανα

Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή

- Έχει συμβουλευτικό ρόλο
- Υποστηρίζει επιστημονικά τον Πρόεδρο της Βουλής και τους Προέδρους της Ειδικής Διαρκούς Επιτροπής του Απολογισμού και του Γενικού Ισολογισμού του Κράτους και Ελέγχου της Εκτέλεσης του Προϋπολογισμού του Κράτους, καθώς και της Διαρκούς Επιτροπής Οικονομικών Υποθέσεων της Βουλής

Θεσμικά όργανα

Ελληνικό Δημοσιονομικό Συμβούλιο

- Νομική βάση: άρθρο 2 ΝΔΛ
- Ανεξάρτητη διοικητική αρχή
- Ανεξαρτησία
  - Λειτουργική
  - Προσωπική
  - Οικονομική

Θεσμικά όργανα

Ελληνικό Δημοσιονομικό Συμβούλιο

- Αρμοδιότητες
  - αξιολογεί τις μακροοικονομικές προβλέψεις με σκοπό την υιοθέτησή τους
  - παρακολουθεί τη συμμόρφωση με τους δημοσιονομικούς κανόνες, γνωμοδοτώντας επί αυτής.
  - αξιολογήσεις
    - των μακροοικονομικών προβλέψεων επί των οποίων βασίζονται το Μ.Π.Δ.Σ., το προσχέδιο και το σχέδιο του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού
    - των δημοσιονομικών στόχων του οικείου έτους
    - των δημοσιονομικών αποτελεσμάτων
    - των μακροοικονομικών και δημοσιονομικών εξελίξεων που επηρεάζουν την οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση και τα αποτελέσματα του Κοινωνικού Προϋπολογισμού

Θεσμικά όργανα

Ελληνικό Δημοσιονομικό Συμβούλιο

- Όργανα διοίκησης
  - Πρόεδρος
  - Διοικητικό Συμβούλιο
- Καταρτίζει δικό του προϋπολογισμό
- Πόροι
  - Επιχορηγήσεις από τον Κρατικό Προϋπολογισμό
  - Έσοδα από κάθε άλλη νόμιμη αιτία.

Θεσμικά όργανα

Οργανισμός Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους

- Καταρτίζει το πρόγραμμα δανεισμού και διαχείρισης του δημοσίου χρέους, το οποίο υποβάλλεται για έγκριση στον Υπουργό Οικονομικών.
- Αναλαμβάνει, ως εντολοδόχος και για λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου, την εκτέλεση του εγκεκριμένου δανειακού προγράμματος, με τη σύναψη δανείων και την έκδοση τίτλων.
- Συμμετέχει στην κατάρτιση του Μ.Π.Δ.Σ. με την παροχή στο ΓΛΚ των στοιχείων του δημοσίου χρέους.
- Καταρτίζει τον ετήσιο προϋπολογισμό του δημοσίου χρέους και το σχετικό με το δημόσιο χρέος κεφάλαιο της εισηγητικής έκθεσης του Κρατικού Προϋπολογισμού.
- Εξυπηρετεί το δημόσιο χρέος.

Θεσμικά όργανα

Ελεγκτικό Συνέδριο

- Ανώτατο Δημοσιονομικό Δικαστήριο
- Αρμοδιότητες
  - Έλεγχος των δαπανών του Κράτους, των ΟΤΑ και των λοιπών νομικών προσώπων που με ειδική διάταξη νόμου υπάγονται κάθε φορά στον έλεγχο αυτόν.
  - Έλεγχος νομιμότητας στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων μεγάλης οικονομικής αξίας,
  - Κατασταλτικός έλεγχος σε όλους τους λογαριασμούς ή απολογισμούς των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, καθώς και κάθε φορέα που έλαβε καθ' οιονδήποτε τρόπο χρηματοδότηση ή επιχορήγηση από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.
  - Συντάσσει και υποβάλλει έκθεση προς τη Βουλή για τον Απολογισμό και τον Ισολογισμό του Κράτους κατά το άρθρο 79 παρ. 7 του Συντάγματος.
  - Εκδικάζει ένδικα βοηθήματα και μέσα κατά πράξεων που εκδίδονται κατά τον έλεγχο των λογαριασμών των ως άνω φορέων.

Αποτύπωση της δημοσιονομικής πολιτικής

- Προϋπολογισμός
  - Κρατικός
  - Λοιπών Φορέων της Γενικής Κυβέρνησης
    - ΟΤΑ
    - ΟΚΑ
  - Λοιπών ΝΠΔΔ
- Απολογισμός
- Ισολογισμός
- Χρηματοοικονομικές καταστάσεις
- Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής

Γενικά

- Νομική βάση
  - Άρθρο 79 Σ
  - Άρθρα 49 επ. ΝΔΛ
- Ορισμός (άρθρο 52 παρ. 1 ΝΔΛ): Ο ετήσιος Κρατικός Προϋπολογισμός είναι ο νόμος στον οποίο προσδιορίζονται τα δημόσια έσοδα που προβλέπεται να εισπραχθούν και καθορίζονται τα όρια των εξόδων του Κράτους, καθώς και οι πηγές χρηματοδότησης κάθε οικονομικού έτους.
- Νομικός χαρακτήρας: ιδιότυπος νόμος
  - Τυπικός νόμος
  - Τυπικός απλώς νόμος
  - Ουσιαστικά διοικητική πράξη
  - Νόμος περιορισμένης χρονικής ισχύος
  - Ειδική διαδικασία ψήφισης

Έννοια

- Στοιχεία της έννοιας του προϋπολογισμού
  - Πρόβλεψη: αριθμητική απεικονιση εσόδων-εξόδων για το επόμενο οικονομικό έτος
  - Εξουσιοδότηση: η άδεια από τη Βουλή προς την Κυβέρνηση να διενεργήσει τα έσοδα και τις δαπάνες για το έτος στο οποίο αναφέρεται ο προϋπολογισμός
    - Διάκριση από προϋπολογισμό ιδιωτικών επιχειρήσεων
    - Κέρδος

Δέσμευση κρατικής εξουσίας

- Έσοδα
  - Ως προς το είδος
  - Όχι ως προς το ύψος
- Έξοδα
  - Ως προς το είδος
  - Ως προς το ύψος

Γενικές αρχές κατάρτισης των Προϋπολογισμών

- Άρθρο 49 ΝΔΛ: Διέπουν τον Κρατικό Προϋπολογισμό και τους προϋπολογισμούς των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης
  - Αρχή της ετήσιας διάρκειας (αρχή του ενιαυσίου)
  - Αρχή της ενότητας
  - Αρχή της καθολικότητας

Αρχή της ετήσιας διάρκειας

- Έννοια: *«Ο Κρατικός Προϋπολογισμός και οι προϋπολογισμοί των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης αφορούν το οικονομικό έτος που αρχίζει την 1η Ιανουαρίου και λήγει την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου ημερολογιακού έτους.»*
- Δικαιολογητική βάση
  - Ακρίβεια πρόβλεψης
  - Αποτελεσματικότητα κοινοβουλευτικού ελέγχου
  - Πολιτική δέσμευση
- Όρια της αρχής
  - Προετοιμασία των προϋπολογισμών εντός του Μ.Π.Δ.Σ.,
  - Συμπληρωματικός ή προσωρινός προϋπολογισμός
  - Πολυετείς δεσμεύσεις ή δεσμεύσεις που συνεχίζουν στο επόμενο έτος.
  - Μη έγκαιρη ψήφιση του προϋπολογισμού
  - Ανεπάρκεια των πιστώσεων κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του προϋπολογισμού

Αρχή της ενότητας

- Έννοια:
  - Όλα τα έσοδα και οι δαπάνες εγγράφονται και εμφανίζονται σε έναν ενιαίο προϋπολογισμό
  - Τα έσοδα και οι δαπάνες του προϋπολογισμού δεν δύνανται να πραγματοποιηθούν παρά μόνο αν αντιστοιχούν, όσον αφορά στην Κεντρική Διοίκηση και στα Ν.Π.Δ.Δ., σε Κωδικό Αριθμό Εσόδων ή Εξόδων (ΚΑΕ) του προϋπολογισμού τους, όσον αφορά στα Ν.Π.Ι.Δ., στον προϋπολογισμό τους και υπό τους λογαριασμούς λογιστικής τους (άρθρο 49 παρ. 2 ΝΔΛ)
- Δικαιολογητική βάση
  - Διαφάνεια
  - Πρακτικότητα
  - Δυνατότητα ελέγχου

Αρχή της ενότητας

- Παρεκκλίσεις
  - Ψήφιση συμπληρωματικού ή διορθωτικού προϋπολογισμού
  - Κατάρτιση του προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων
  - Προϋπολογισμοί ΝΠΔΔ
  - Τήρηση ειδικών λογαριασμών εκτός του προϋπολογισμού
  - Μηχανισμοί δημοσιονομικής προσαρμογής

Παρεκκλίσεις από την αρχή της ενότητας

- Ψήφιση συμπληρωματικού ή διορθωτικού προϋπολογισμού
  - Συμπληρωματικός προϋπολογισμός
    - Νομική βάση: 60 ΝΔΛ
    - Τροποποίηση μόνο των πιστώσεων του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού
    - Υποβάλλεται από τον Υπ.Οικ.
    - Οποτεδήποτε κατά τη διάρκεια του οικ. έτους
    - Το περιεχόμενο, η διάρθρωση και οι διαδικασίες κατάρτισης μπορούν να διαφοροποιούνται σε σχέση με τον ετήσιο Κρατικό Προϋπολογισμό

Παρεκκλίσεις από την αρχή της ενότητας

- Ψήφιση συμπληρωματικού ή διορθωτικού προϋπολογισμού
  - Προϋποθέσεις (διαζευκτικά):
    - Η τριμηνιαία έκθεση εκτέλεσης του Κρατικού Προϋπολογισμού καταδεικνύει ότι η Κεντρική Διοίκηση ενδέχεται να υπερβεί το συνολικό ανώτατο όριο δαπανών
    - Το αποθεματικό του προϋπολογισμού έχει δεσμευθεί στο σύνολό του και αναμένεται να απαιτηθούν πρόσθετοι πόροι για την κάλυψη απρόβλεπτων δαπανών πριν το τέλος του οικονομικού έτους.
    - Δεν είναι δυνατή η κάλυψη των πρόσθετων δαπανών με μεταφορές ή ανακατανομές πιστώσεων, ή με τη χρήση του αποθεματικού του Κρατικού Προϋπολογισμού.
    - Αν προκύψουν μείζονες αλλαγές στη σύνθεση του προϋπολογισμού, καθώς οικονομικές ή δημοσιονομικές εξελίξεις απαιτούν σημαντική μείωση των εγκεκριμένων πιστώσεων στον Κρατικό Προϋπολογισμό.

Παρεκκλίσεις από την αρχή της ενότητας

- Ψήφιση συμπληρωματικού ή διορθωτικού προϋπολογισμού
  - Παρεκκλίσεις
    - όταν οι δαπάνες της Κεντρικής Διοίκησης για την εξυπηρέτηση του δημοσίου χρέους υπερβαίνουν τις σχετικές πιστώσεις στον Κρατικό Προϋπολογισμό, δύνανται να εγγραφούν και να αναληφθούν πρόσθετες πιστώσεις για την εξυπηρέτηση του χρέους στον Κρατικό Προϋπολογισμό, με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, χωρίς την ψήφιση συμπληρωματικού προϋπολογισμού από τη Βουλή.
    - ο Υπουργός Οικονομικών δύναται να εγκρίνει δαπάνες που υπερβαίνουν τα ποσά των πιστώσεων και προκύπτουν από υποχρεώσεις που απορρέουν από διεθνείς συνθήκες, καθώς και από δαπάνες που χρηματοδοτούνται από τον Προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και άλλες δαπάνες που προκύπτουν εκτάκτως και δημιουργούν υποχρεώσεις προς την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Παρεκκλίσεις από την αρχή της ενότητας

- Προϋπολογισμοί ΝΠΔΔ
  - Απόρροια της οικονομικής αυτοτέλειας των ΝΠΔΔ
  - Λόγοι πρακτικοί
  - Δεν είναι επιθυμητή η συμπερίληψη των δαπανών των ΝΠΔΔ στον κρατικό προϋπολογισμό

Παρεκκλίσεις από την αρχή της ενότητας

- Τήρηση ειδικών λογαριασμών εκτός του προϋπολογισμού
  - Ειδικοί λογαριασμοί που έχουν συσταθεί με διάταξη νόμου για την εξυπηρέτηση ειδικών κρατικών σκοπών
  - Διατίθενται στα Υπουργεία και σε εποπτευόμενα από αυτά ΝΠΔΔ
  - Τηρούνται στην Τράπεζα της Ελλάδος ή σε εμπορικές τράπεζες
  - Τα προηγούμενα έτη έγινε προσπάθεια κατάργησής τους (Ν.3697/2008)
  - Παραδείγματα
    - Ειδικοί Λογαριασμοί Κονδυλίων Έρευνας (ΕΛΚΕ)
    - Ειδικός λογαριασμός διαχείρισης δημοσίου χρέους και εξυπηρέτησης εγγυήσεων
    - Λογαριασμοί εφαρμογής προγραμμάτων επιδοτούμενων από την ΕΕ
    - Λογαριασμοί απογευματικών ιατρείων νοσοκομείων

Παρεκκλίσεις από την αρχή της ενότητας

- Μηχανισμοί δημοσιονομικής προσαρμογής
  - Μόνιμος: άρθρα 38-40 ΝΔΛ
  - Αυτόματος: άρθρο 233 Ν. 4389/2016 (ουσιαστικά έληξε)

Παρεκκλίσεις από την αρχή της ενότητας

- Μόνιμος μηχανισμός δημοσιονομικής προσαρμογής
  - 38-40 ΝΔΛ
  - Ενεργοποίηση σε περίπτωση σημαντικών αποκλίσεων από τον μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο
  - Με απόφαση του Υπ. Οικ.
  - Συνίσταται στην προετοιμασία και υιοθέτηση σχεδίου διορθωτικών ενεργειών
- Σχέδιο διορθωτικών ενεργειών
  - Καθορίζει τη διορθωτική περίοδο εντός της οποίας πρέπει να διορθωθούν οι αποκλίσεις.
  - Καθορίζει ετήσιους στόχους δημοσιονομικών δεικτών που πρέπει να επιτευχθούν προκειμένου να διορθωθούν οι αποκλίσεις
  - Καθορίζει την έκταση και το περιεχόμενο των παρεμβάσεων για τα έσοδα και τις δαπάνες που πρέπει να ληφθούν, ώστε να διορθωθούν οι αποκλίσεις, καθώς και τους υποτομείς της Γενικής Κυβέρνησης που αυτές αφορούν.

Παρεκκλίσεις από την αρχή της ενότητας

- Αυτόματος μηχανισμός δημοσιονομικής προσαρμογής («κόφτης»)
  - Άρθρο 233 Ν. 4389/2016
  - Σκοπός: η διασφάλιση επίτευξης των στόχων του 3ου Μνημονίου
  - Ρύθμιση: σε περίπτωση απόκλισης από τους στόχους πλεονάσματος του ΑΕΠ, ενεργοποιείται αυτόματη μείωση ορισμένων πιστώσεων του Προϋπολογισμού
  - Δεν ενεργοποιήθηκε ποτέ
  - Το 3ο Μνημόνιο έληξε τον Αύγουστο 2018

Αρχή της καθολικότητας

- Έννοια
  - Όλα τα έσοδα και οι δαπάνες εγγράφονται και εμφανίζονται σε έναν ενιαίο προϋπολογισμό.
  - Καμία δαπάνη δεν δύναται να αναληφθεί ή και να πραγματοποιηθεί, αν υπερβαίνει, για μεν την Κεντρική Διοίκηση και τα Ν.Π.Δ.Δ. τις εγκεκριμένες πιστώσεις, για δε τα Ν.Π.Ι.Δ. τον προϋπολογισμό τους (άρθρο 49 παρ. 2 ΝΔΛ)

Γενικές αρχές κατάρτισης του Κρατικού Προϋπολογισμού

- Όλα τα δημόσια έσοδα και οι δαπάνες της Κεντρικής Διοίκησης εγγράφονται και εμφανίζονται στον Κρατικό Προϋπολογισμό (άρθρο 51 ΝΔΛ)
  - Αρχή του μη ειδικού προορισμού των εσόδων
  - Αρχή του μη συμψηφισμού των δαπανών με έσοδα
  - Αρχή της ειδίκευσης του προϋπολογισμού
  - Αρχή της ειδικότητας των πιστώσεων

Αρχή του μη ειδικού προορισμού των εσόδων

- Έννοια: Απαγορεύεται ένα ορισμένο έσοδο να διατεθεί εκ των προτέρων για μια συγκεκριμένη δαπάνη
- Αιτιολόγηση
  - Περιορισμός του ύψους των δαπανών από τον προϋπολογισμό
  - Αποφυγή κακής δημοσιονομικής διαχείρισης
  - Αποφυγή προτιμήσεων κατά τη διενέργεια εσόδων
- Παρεκκλίσεις
  - Χρηματοδότηση του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων με δημόσια δάνεια
  - Αντικατάσταση πολεμικού υλικού με ανταλλαγή
  - Επιβολή έκτακτων εισφορών για αποκατάσταση ζημιών από φυσικές καταστροφές

Αρχή του μη συμψηφισμού των δαπανών με έσοδα

- Έννοια: Αναγράφονται ξεχωριστά τα έσοδα και οι δαπάνες και όχι το αποτέλεσμά τους
- Αρχή του ακαθάριστου προϊόντος έναντι του καθαρού προϊόντος
- Αιτιολόγηση
  - Διαφάνεια
  - Αποτελεσματικός έλεγχος
  - Έλεγχος αποδοτικότητας

Αρχή της ειδίκευσης του προϋπολογισμού

- Έννοια: Τα έσοδα και οι δαπάνες του Προϋπολογισμού προσδιορίζονται με βάση την προκαθορισμένη αναλυτική κωδικοποιημένη ταξινόμηση που ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και επικαιροποιείται σε τακτά διαστήματα
- Σκοπός
  - Τυποποίηση
  - Διαφάνεια
  - Εξορθολογισμός
- Νομοθετικό πλαίσιο
  - ΠΔ 54/2018: Λογιστικό Πλαίσιο της Γεν. Κυβέρνησης
  - ΑΥΟ 2/181062/ΔΠΓΚ/17.11.2022: Οικονομική ταξινόμηση
  - ΑΥΟ 2/55858/ΔΠΓΚ/13.7.2026 (Β’ 4358): Διοικητική ταξινόμηση

Αρχή της ειδίκευσης του προϋπολογισμού

- Λογιστικό πλαίσιο των φορέων της Γεν. Κυβέρνησης: πληροφορίες, που αποτυπώνονται λογιστικά βάσει της αρχής (παραδοχής) του δεδουλευμένου, με σκοπό την παροχή στοιχείων βασισμένων στα πρότυπα του Ευρωπαϊκού Συστήματος Λογαριασμών (ESA)
- Οικονομική ταξινόμηση
  - Αντανακλά τη φύση των λογαριασμών και το απαιτούμενο επίπεδο ανάλυσης και συγκέντρωσης των πληροφοριών.
  - Η ανάλυση ακολουθεί τα πρότυπα του Ευρωπαϊκού Συστήματος Λογαριασμών (ESA), και συμπληρωματικά του συστήματος Χρηματοοικονομικής Στατιστικής Κυβερνήσεων (GFS).
  - Αποτελεί τη βάση σύνταξης όλων των χρηματοοικονομικών αναφορών.
- Διοικητική ταξινόμηση
  - Αντανακλά την οργανωτική και ιεραρχική δομή των υπόχρεων οντοτήτων
  - Καθορίζει τις διοικητικές θέσεις που είναι νομικά υπεύθυνες για την διαχείριση των εξόδων, των εσόδων, των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων των οντοτήτων.

ΑΥΟ 2/181062/ΔΠΓΚ/2022 Οικονομική Ταξινόμηση του Κρατικού Προϋπολογισμού

ΑΔΑ: 9Σ1ΨΗ-ΡΟ2

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ - Βασικό σχέδιο λογαριασμών του λογιστικού πλαισίου της Γενικής Κυβέρνησης και της οικονομικής ταξινόμησης του κρατικού προϋπολογισμού

Βαθμός	Λογιστικό Πλαίσιο	Βαθμός	Προϋπολογισμός - Έσοδα	Βαθμός	Προϋπολογισμός - Έξοδα
1	**Έσοδα**	**1**	**Έσοδα**		
11	**Φόροι**	**11**	**Φόροι**		
111	**Φόροι επί αγαθών και υπηρεσιών**	**111**	**Φόροι επί αγαθών και υπηρεσιών**		
11101	**Φόροι προστιθέμενης αξίας που εισπράττονται μέσω Δ.Ο.Υ**	**11101**	**Φόροι προστιθέμενης αξίας που εισπράττονται μέσω Δ.Ο.Υ**		
1110101	ΦΠΑ επί υπηρεσιών που παρέχονται ηλεκτρονικά	1110101	ΦΠΑ επί υπηρεσιών που παρέχονται ηλεκτρονικά		
		1110101001	ΦΠΑ επί υπηρεσιών που παρέχονται ηλεκτρονικά		
1110102	ΦΠΑ στις νέες οικοδομές	1110102	ΦΠΑ στις νέες οικοδομές		
		1110102001	ΦΠΑ στις νέες οικοδομές		
1110103	ΦΠΑ από ηλεκτρονικό εμπόριο	1110103	ΦΠΑ από ηλεκτρονικό εμπόριο		
		1110103001	ΦΠΑ μη ενωσιακού καθεστώτος από ηλεκτρονικό εμπόριο για την Ελλάδα ως κ-μ κατανάλωσης		
		1110103002	ΦΠΑ ενωσιακού καθεστώτος από ηλεκτρονικό εμπόριο για την Ελλάδα ως κ-μ κατανάλωσης		
1110189	ΦΠΑ λοιπών περιπτώσεων που εισπράττεται μέσω Δ.Ο.Υ.	1110189	ΦΠΑ λοιπών περιπτώσεων που εισπράττεται μέσω Δ.Ο.Υ.		
		1110189001	ΦΠΑ λοιπών περιπτώσεων που εισπράττεται μέσω Δ.Ο.Υ.		
1110190	Δουλευμένα έσοδα από φόρους προστιθέμενης αξίας που εισπράτονται μέσω Δ.Ο.Υ.				
1110191	Αναταξινομήσεις εσόδων από φόρους προστιθέμενης αξίας που εισπράτονται μέσω Δ.Ο.Υ.				
11102	**Φόροι προστιθέμενης αξίας που εισπράττονται από τελωνεία**	**11102**	**Φόροι προστιθέμενης αξίας που εισπράττονται από τελωνεία**		
1110201	ΦΠΑ στα πετρελαιοειδή και στα παράγωγα αυτών	1110201	ΦΠΑ στα πετρελαιοειδή και στα παράγωγα αυτών		
		1110201001	ΦΠΑ στα πετρελαιοειδή και στα παράγωγα αυτών - προϊόντα εγχώρια και από Ε.Ε.		
		1110201002	ΦΠΑ στα πετρελαιοειδή και στα παράγωγα αυτών - εισαγόμενα προϊόντα		
1110202	ΦΠΑ στα οχήματα	1110202	ΦΠΑ στα οχήματα		
		1110202001	ΦΠΑ στα οχήματα		
1110203	ΦΠΑ στην αιθυλική αλκοόλη	1110203	ΦΠΑ στην αιθυλική αλκοόλη		
		1110203001	ΦΠΑ στην αιθυλική αλκοόλη		
1110204	ΦΠΑ στην ηλεκτρική ενέργεια και το φυσικό αέριο	1110204	ΦΠΑ στην ηλεκτρική ενέργεια και το φυσικό αέριο		
		1110204001	ΦΠΑ στην ηλεκτρική ενέργεια και το φυσικό αέριο		
1110205	ΦΠΑ καπνικών προϊόντων	1110205	ΦΠΑ καπνικών προϊόντων		
		1110205001	ΦΠΑ καπνικών προϊόντων - εγχώρια και από Ε.Ε.		
		1110205002	ΦΠΑ καπνικών προϊόντων - εισαγόμενα από τρίτες χώρες		
1110206	ΦΠΑ εισαγωγής από ηλεκτρονικό εμπόριο	1110206	ΦΠΑ εισαγωγής από ηλεκτρονικό εμπόριο		
		1110206001	ΦΠΑ εισαγωγής από το ειδικό καθεστώς εισαγωγής - IOSS		
		1110206002	ΦΠΑ εισαγωγής από τις ειδικές ρυθμίσεις - special arrangements		
1110289	ΦΠΑ λοιπών περιπτώσεων που εισπράττεται μέσω τελωνείων	1110289	ΦΠΑ λοιπών περιπτώσεων που εισπράττεται μέσω τελωνείων		
		1110289001	ΦΠΑ λοιπών περιπτώσεων που εισπράττεται μέσω τελωνείων - προϊόντα εγχώρια και από Ε.Ε.		

ΑΥΟ 2/181062/ΔΠΓΚ/2022 Οικονομική Ταξινόμηση του Κρατικού Προϋπολογισμού

ΑΔΑ: 9Σ1ΨΗ-ΡΟ2

Βαθμός	Λογιστικό Πλαίσιο	Βαθμός	Προϋπολογισμός - Έσοδα	Βαθμός	Προϋπολογισμός - Έξοδα
1590610	Επιστροφές τόκων μακροπρόθεσμων δανείων εσωτερικού	1590610	Επιστροφές τόκων μακροπρόθεσμων δανείων εσωτερικού		
		1590610001	Επιστροφές τόκων μακροπρόθεσμων δανείων εσωτερικού		
1590611	Επιστροφές τόκων μακροπρόθεσμων δανείων εξωτερικού	1590611	Επιστροφές τόκων μακροπρόθεσμων δανείων εξωτερικού		
		1590611001	Επιστροφές τόκων μακροπρόθεσμων δανείων εξωτερικού		
1590690	Δουλευμένες επιστροφές δαπανών για τόκους				
1590691	Αναταξινομήσεις εσόδων από επιστροφές δαπανών για τόκους				
15907	**Επιστροφές λοιπών δαπανών**	**15907**	**Επιστροφές λοιπών δαπανών**		
1590788	Επιστροφές χρημάτων για τακτοποίηση Χ.Ε.Π.	1590788	Επιστροφές χρημάτων για τακτοποίηση Χ.Ε.Π.		
		1590788001	Επιστροφές χρημάτων για τακτοποίηση Χ.Ε.Π. τακτικού προϋπολογισμού που εκδόθηκαν μετά την 31.12.2010		
		1590788002	Επιστροφές χρημάτων για τακτοποίηση Χ.Ε.Π. έργων επενδύσεων που εκδόθηκαν μετά την 31.12.2010		
		1590788003	Επιστροφές χρημάτων για τακτοποίηση Χ.Ε.Π. που εκδόθηκαν μέχρι 31.12.2010		
1590789	Λοιπές επιστροφές ποσών	1590789	Λοιπές επιστροφές ποσών		
		1590789001	Λοιπές επιστροφές ποσών		
1590790	Δουλευμένες επιστροφές λοιπών δαπανών				
1590791	Αναταξινομήσεις επιστροφών λοιπων δαπανών				
2	**Δαπάνες**			**2**	**Δαπάνες**
21	**Παροχές σε εργαζομένους**			**21**	**Παροχές σε εργαζομένους**
211	**Μικτές αποδοχές αιρετών και οργάνων διοίκησης**			**211**	**Μικτές αποδοχές αιρετών και οργάνων διοίκησης**
21101	**Τακτικές αποδοχές αιρετών και οργάνων διοίκησης**			**21101**	**Τακτικές αποδοχές αιρετών και οργάνων διοίκησης**
2110101	Χορηγία του Προέδρου της Δημοκρατίας			2110101	Χορηγία του Προέδρου της Δημοκρατίας
				2110101001	Χορηγία του Προέδρου της Δημοκρατίας
2110102	Αποζημίωση βουλευτών			2110102	Αποζημίωση βουλευτών
				2110102001	Αποζημίωση βουλευτών
2110103	Αποζημίωση βουλευτών για τη συμμετοχή τους στα τμήματα διακοπών της Βουλής και τις επιτροπές αυτής			2110103	Αποζημίωση βουλευτών για τη συμμετοχή τους στα τμήματα διακοπών της Βουλής και τις επιτροπές αυτής
				2110103001	Αποζημίωση βουλευτών για τη συμμετοχή τους στα τμήματα διακοπών της Βουλής και τις επιτροπές αυτής
2110104	Επίδομα οργάνωσης γραφείου βουλευτών			2110104	Επίδομα οργάνωσης γραφείου βουλευτών
				2110104001	Επίδομα οργάνωσης γραφείου βουλευτών
2110105	Οικογενειακή παροχή βουλευτών			2110105	Οικογενειακή παροχή βουλευτών
				2110105001	Οικογενειακή παροχή βουλευτών
2110106	Έξοδα κίνησης βουλευτών			2110106	Έξοδα κίνησης βουλευτών
				2110106001	Έξοδα κίνησης βουλευτών
2110107	Αμοιβές μελών ανεξάρτητων αρχών			2110107	Αμοιβές μελών ανεξάρτητων αρχών
				2110107001	Αμοιβές μελών ανεξάρτητων αρχών
2110108	Αμοιβές μελών συλλογικών οργάνων διοίκησης			2110108	Αμοιβές μελών συλλογικών οργάνων διοίκησης
				2110108001	Αμοιβές μελών συλλογικών οργάνων διοίκησης
2110190	Δουλευμένες τακτικές αποδοχές αιρετών και οργάνων διοίκησης				
2110191	Αναταξινομήσεις τακτικών αποδοχών αιρετών και οργάνων διοίκησης				
21102	**Πρόσθετες αποδοχές αιρετών και οργάνων διοίκησης**			**21102**	**Πρόσθετες αποδοχές αιρετών και οργάνων διοίκησης**

ΑΥΟ 2/55858/ΔΠΓΚ/13.7.2026 Διοικητική Ταξινόμηση του Κρατικού Προϋπολογισμού

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β - Διοικητική Ταξινόμηση Κρατικού Προϋπολογισμού

Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Ονομασία
1001		**ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**	
1001	101	0000000	Προεδρία της Δημοκρατίας
1001	201	0000000	Υπηρεσίες της Προεδρίας της Δημοκρατίας
1001	702	0000000	Δαπάνες Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Προεδρίας της Δημοκρατίας
1003		**ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ**	
1003	101	0000000	Γραφεία Προέδρου και Αντιπροέδρων της Βουλής των Ελλήνων
1003	201	0000000	Γενική Γραμματεία της Βουλής των Ελλήνων
1003	501	0000000	Λοιπές αυτοτελείς Υπηρεσίες και μονάδες, οι οποίες υπάγονται στον Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων
1003	702	0000000	Δαπάνες Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Βουλής των Ελλήνων
1004		**ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ**	
1004	101	0000000	Γραφεία Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών Επικρατείας, Υφυπουργών, Γενικών και Ειδικών Γραμματέων, Αναπληρωτών Γενικών Γραμματέων της Προεδρίας της Κυβέρνησης
1004	201	0000000	Γενική Γραμματεία του Πρωθυπουργού
1004	202	0000000	Γενική Γραμματεία Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων
1004	203	0000000	Γενική Γραμματεία Συντονισμού
1004	204	0000000	Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας και Ενημέρωσης
1004	206	0000000	Ειδική Γραμματεία Μακροπρόθεσμου Σχεδιασμού
1004	501	0000000	Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας
1004	502	0000000	Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής και Τεχνοηθικής
1004	702	0000000	Δαπάνες Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Προεδρίας της Κυβέρνησης
1007		**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ**	
1007	101	0000000	Γραφεία Υπουργού, Αναπληρωτών Υπουργών, Υφυπουργών, Γενικών και Ειδικών Γραμματέων, Αναπληρωτών Γενικών Γραμματέων και Υπηρεσιακού Γραμματέα του Υπουργείου Εσωτερικών
1007	103	0000000	Γραφεία Υπουργού, Αναπληρωτών Υπουργών, Υφυπουργών, Γενικών και Ειδικών Γραμματέων και Αναπληρωτών Γενικών Γραμματέων του τομέα Μακεδονίας και Θράκης του Υπουργείου Εσωτερικών
1007	202	0000000	Γενική Γραμματεία Ιθαγένειας
1007	206	0000000	Γενική Γραμματεία Εσωτερικών και Οργάνωσης
1007	207	0000000	Γενική Γραμματεία Ανθρωπίνου Δυναμικού Δημοσίου Τομέα
1007	208	0000000	Ειδική Γραμματεία για την Προστασία των Ζώων Συντροφιάς
1007	501	0000000	Λοιπές μονάδες/αυτοτελείς μονάδες του Υπουργείου Εσωτερικών, οι οποίες υπάγονται στον Υπουργό/Αναπληρωτές Υπουργούς/Υφυπουργούς/ Υπηρεσιακό Γραμματέα ή λειτουργούν στο Υπουργείο
1007	503	0000000	Λοιπές μονάδες/αυτοτελείς μονάδες του τομέα Μακεδονίας και Θράκης του Υπουργείου Εσωτερικών, οι οποίες υπάγονται στον Υπουργό/Αναπληρωτές Υπουργούς/Υφυπουργούς
1007	701	0000000	Δαπάνες μεταναστευτικών ροών του Υπουργείου Εσωτερικών

Αρχή της ειδικότητας των πιστώσεων

- Έννοια: Οι πιστώσεις δεν δύνανται να χρησιμοποιηθούν για να εκπληρώσουν άλλη ανάγκη από αυτήν που προσδιορίζεται στον Προϋπολογισμό
- Το αντίστοιχο της αρχής του μη ειδικού προορισμού των εσόδων
- Σκοπός: ο περιορισμός της αυθαιρεσίας
- Συνάδει με τον περιορισμό των δαπανών καθ’ ύψος

Αρχές κατάρτισης προϋπολογισμών των Ν.Π.Δ.Δ.

- Άρθρο 62 ΝΔΛ
- Εφαρμόζονται οι γενικές αρχές κατάρτισης των Προϋπολογισμών
  - Αρχή της ετήσιας διάρκειας
  - Αρχή της ενότητας
  - Αρχη της καθολικότητας
- Αρχή της ειδίκευσης του προϋπολογισμού
- Αρχή της ειδικότητας των πιστώσεων